

**DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT**

Næringsministeren

Kontroll- og konstitusjonskomiteen
Stortinget
Karl Johans gt. 22
0026 Oslo

Deres ref

Vår ref
16/2193

Dato
19.10.2016

DNBs rolle i etableringen av selskaper på Seychellene

Jeg viser til brev fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité datert 11. oktober 2016 med overskrift "DNB Banks datterselskap - DNB Bank Luxembourgs investeringer i skatteparadiset Seychellene". Jeg viser også til tidligere brev fra komiteen om saken fra hhv. 12. april 2016 og 22. september 2016.

Som redegjort for i mitt brev fra 22. september i år har departementets rolle i saken vært å vurdere hvordan styret har håndtert sine oppgaver, i lys av forventningene beskrevet i Meld. St. 27 (2013-2014) Et mangfoldig og verdiskapende eierskap (eierskapsmeldingen).

Det er styret som har det overordnede ansvaret for forvaltningen av selskapet. Det skal blant annet ivareta en uavhengig kontrollfunksjon overfor selskapets ledelse på vegne av eierne og arbeide målrettet for å ivareta sitt samfunnsansvar. Styrets overordnede ansvar ivaretas blant annet gjennom de retningslinjer og rutiner som utarbeides for konsernet og gjennom rapportering om virksomheten fra underliggende forretningsområder og kontrollfunksjoner.

Komiteen stiller følgende spørsmål, som jeg vil besvare hver for seg:

1. "Formuleringen "så langt det er mulig" åpner etter komiteens mening for en tolkning som innebærer at det ved en annen undersøkelse eller et annet mandat til advokatfirmaet Hjort ville det vært mulig å gi et mer utfyllende svar. Er statsråden enig i dette?"

Det fremgår av mitt brev til komiteen fra 30. september at jeg i april mottok en redegjørelse fra styret i DNB som, slik jeg så det, ikke ga en fyllestgjørende besvarelse på mine spørsmål. Dagen etter sendte departementet derfor et brev til styret med oppfølgingsspørsmål. Ett av spørsmålene jeg stilte var om styret så behov for en ekstern gjennomgang av saken, og i så fall i hvilket omfang. I etterkant av dette engasjerte styret Advokatfirmaet Hjort DA (Hjort) for, slik DNB skriver, å foreta nærmere undersøkelser og vurderinger. Jeg viser her til styrets brev til departementet fra 16. september som var vedlagt mitt svar til komiteen. Som vedlegg til brevet fra styret fulgte Hjorts rapport, som også var vedlagt mitt svar.

Hjort arbeidet slik jeg forstår det på saken i om lag fem måneder, fra april og frem til en rapport ble lagt frem for styret i DNB 11. september. Styret gir i sitt brev fra 16. september uttrykk for at Hjort har gjennomført omfattende undersøkelser og viser til at Hjort har fått tilgang til alle dokumenter som kan kaste lys over saken. Om omfanget av undersøkelsene ellers fremgår blant annet følgende: "Hjort har mottatt samtlige protokoller fra styremøtene i DNB ASA, DNB Bank ASA og DNB Luxembourg i perioden 2004 til 2015 samt referater fra konsernledermøtene i samme periode. I tillegg har Hjort foretatt søk i elektronisk lagrede dokumenter i Norge og Luxembourg og hatt samtaler med mer enn 30 personer som på ulike måter har hatt tilknytning til sakskomplekset. Disse er både nåværende og tidligere ansatte og tillitspersoner i DNB-konsernet." Det er således neppe grunnlag for å hevde at styret ikke har gjennomført en ekstern gjennomgang av rimelig omfang. Det er dette som ligger bak uttrykket komiteen henviser til i spørsmålet.

2. "I rapporten fra advokatfirmaet Hjort står det under punkt 11 med overskriften "Skulle forholdet ha vært fanget opp av konsernsjefen og konsernstyrene?" at informasjon om det aktuelle tjenestetilbudet ikke ble brakt opp til konsernsjef, konsernmøte eller styrene. Videre står det at Hjort har vurdert det dithen at DNBs styringsstruktur tilsier at det heller ikke burde vært fanget opp. Statsråden stiller seg åpenbart bak en slik vurdering, men mener hun styringsstrukturen har vært god nok når den samtidig har åpnet for etablering av tjenester som både DNB og statsråden mener ikke skulle blitt tilbudt?"

Komiteen prøver her å tillegge meg et bestemt syn. Jeg har imidlertid vist til styrets redegjørelse og konstaterer at jeg ikke har opplysninger som avviker fra det som fremkommer der.

I mitt brev fra 30. september gir jeg uttrykk for at jeg er enig med DNB-styret i at banken ikke skulle ha tilbudt kundene den aktuelle tjenesten. Der viser jeg også til at det er avdekket flere kritikkverdige forhold, gir uttrykk for at det er alvorlig og for at styret har det overordnede ansvaret. Jeg viser også til at styret i sitt brev fra 16. september gir uttrykk for at saken "har avdekket brudd på sentrale konsernretningslinjer". Brudd på retningslinjer kan forekomme, og det fremgår av prinsipp 7 i statens prinsipper for god eierstyring "Formålet med risikostyring og intern kontroll er ikke å eliminere risiko, men å håndtere risiko knyttet til virksomhetsutøvelse på en forsvarlig måte".

Det er i lys av dette tydelig at deler av DNBs systemer for operativ gjennomføring av konsernets retningslinjer ikke har vært gode nok. Jeg kan likevel ikke, basert på det jeg nå kjenner til, se at det samlet sett er avdekket så alvorlige svakheter ved styrets håndtering av sine oppgaver at det bryter med de overordnede forventningene til styrets arbeid staten har som eier. Jeg har fortsatt tillit til at styret vil ta lærdom av saken og sørge for at de nødvendige tiltakene som skissert i styrets svar gjennomføres og etterleves.

3. "Styringsstrukturen er basert på at konsernsjef og konsernstyrene ivaretar sitt ansvar gjennom retningslinjer og rutiner og rapportering fra ansvarlige forretningsområder. Er statsråden enig i at ansvaret like fullt tilligger den øverste ledelse av selskapet, eller mener statsråden at man kan delegere seg bort fra ansvar?"

Det endelige ansvaret ligger vil alltid ligge hos øverste leder og i siste instans styret, slik det fremgår av selskapslovgivningen.

4. "Mener statsråden rutinene i DNB er i pakt med hvitvaskingsloven av 2009?"

Jeg legger til grunn at ethvert selskap departementet forvalter eierskap i har rutiner som er i tråd med det til enhver tid gjeldende lovverk.

5. "Hva ligger etter statsrådens syn i å opptre aktsomt?"

Jeg gir i mitt brev fra 30. september uttrykk for at DNB er et stort og betydningsfullt selskap, som må, slik styret skriver, være en ansvarlig aktør som omverdenen har tillit til, og som må ha en høy etisk standard i alle ledd og i alt som gjøres. Styret understreker betydningen av at

ingen selskaper i konsernet skal tilby produkter eller tjenester eller utføre handlinger dersom det er en særlig risiko for at disse kan bli benyttet som ledd i uetisk eller ulovlig adferd.

Regjeringens forventninger til selskaper med statlige eierandeler sitt arbeid med samfunnsansvar fremgår av eierskapsmeldingen. Det fremgår blant annet av punkt 8.3.3. om samfunnsansvar at "Når staten som eier stiller forventninger til selskapenes arbeid med samfunnsansvar, er det både fordi regjeringen mener at en god håndtering av slike forhold bidrar til å ivareta statens aksjonærverdier og at selskaper med statlig eierandel skal opptre etisk forsvarlig." Dersom komiteen med sitt generelle spørsmål om aktsomhet sikter til hvordan dette kan fortolkes i tilknytning til denne konkrete saken, er det rimelig å knytte det til overholdelse av disse forventningene.

6. "Har rutinene vært gode nok når konsernsjef og konsernstyrene ikke visste om en virksomhet der det kom flere varsler om at tilbudte tjenester kunne være i strid med etiske retningslinjer, og særlig med henblikk på at eierskapsavdelingen i 2014 ba om opplysninger vedrørende skatteavtaler i Luxembourg?"

Mine vurderinger av dette er til en stor grad sammenfallende med de jeg gir uttrykk for over, ikke minst til spørsmål 2. Det er avdekket flere kritikkverdige forhold, og styret skriver i sitt brev fra 16. september at saken "har avdekket brudd på sentrale konsernretningslinjer". Det er i lys av dette tydelig at deler av DNBs systemer for operativ gjennomføring av konsernets retningslinjer ikke har vært gode nok. Jeg kan likevel, basert på det jeg kjenner til, ikke se at det samlet sett er avdekket så alvorlige svakheter ved styrets håndtering av sine oppgaver at det bryter med de overordnede forventningene til styrets arbeid staten har som eier. Jeg har som beskrevet over fortsatt tillit til at styret vil ta lærdom av saken og sørge for at de nødvendige tiltakene som skissert i styrets svar gjennomføres og etterleves.

Styret redegjør i sitt brev til NFD fra 11. april 2016 for kontakten i 2014 mellom NFD og banken om DNBs aktiviteter i Luxembourg.

Med hilsen

Monica Mæland